

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Egy táborban.

Irta: Huszár Károly.

Magyarország függetlensége, önállósága, magyarsága és szociális haladása tekintetében minden magyar hazafi csak egyféleképpen gondolkozhatik. Ezt a hazát, amely a természet minden kincseivel meg van áldva és amelynek népe mindazon erkölcsi és faj kiválóságokkal rendelkezik, amelyekkel egy országot nagygyá erőssé és hatalmassá, egy nemzetet boldoggá lehet tenni, — mindnyájunk célja felvirágoztatni.

A nemzeti haladás, a társadalmi fejlődés, a közgazdasági megerősödés követelése és munkálása nem képezheti egy párt privilégiumát sem. A tevékeny hazaszeretet nem lehet egy irányzat monopoliuma sem. Minden igaz hazafinak, a párt irányzatok akár-melyik árnyalatához tartozzék is kötelessége a nép szociális igényeit kielégíteni, a nemzet ügyét minden irányban előbbre vinni és nemzeti önállóságunk megerősítésén és biztosításán munkálkodni.

A 48-as párt vezére Kossuth Ferenc azt mondta a napokban, hogy meg van a remény arra, hogy rövid időn belül egy táborban lesz az egész nemzet a 48-as pártban.

Nagyon kívánatos volna, ha minden magyar erő egy pártba volna koncentrálható, de ez hiu reménység, mert a közjogi téren kívül, olyan sok szétválasztó elem van a magyar közéletben, hogy ezek az egy kaptárára való huzást lehetetlenné teszik, de különösen most lehetetlen ennek az egységesítésnek a keresztül vitele 48-as alapon, mikor erről az alapról bebizonyult, hogy nem a gyakorlati politika fundamentuma és irányítója, hanem csak a tömeglélek előtt tetszetősnek feltűnő délibál-játék. Most parlamenti többsége van a negyvennyolc-nak s minden 48-as követelésnek éppen az ellenkezője történik. Maga Kossuth fia is kénytelen a halálba üldözött legnagyobb magyarnak, Széchényinek politikáját csinálni. Ha Kossuth Ferenc azt mondja, hogy most már minden magyar egy táborba gyülekezhetik, akkor ez a 48-as kortespolitika csődjét jelenti és annak bevallását, hogy kár volt eddig is a 48-as jelszavakkal a nemzetet ketté osztani, sokszor az intelligenciát és a népet egymás ellen uszítani és a

szociálizmus melegágyát megvetni a nép lelkében. A király és a nemzet összhangja, az egész magyarság koncentrációja nem valósítható meg sem 48-as, sem 67-es alapon, hanem csak az arany középuton. „Száz ezer frázissal nem lehet felvenni a küzdelmet száz ezer szuronnal.” Viszont a 67-nek eddigi elvfelelő utján sem haladhatunk. A magyar közéletből el kell távolítani a 48-as és 67-es jelszavakat s meg kell találni azt az új alapot, amely a mostani társadalmi, nemzeti és gazdasági zűrzavarok között legalább a magyar faj egyetértését csinálja meg. Ez az összhang lehetséges, de az lehetetlen, hogy a nem közjogi kérdésekben is egy véleményre hozzuk a nép millióit és mindazokat, akik eddig egy egész hosszú életem át egymással homlokegyenest ellenkező állásponton voltak.

Hisz-e azt Kossuth Ferenc, hogy Kelemen Samut és Molnár Jánost, Beck Lajost és Nagy Emilt, Lányi Mórt és Rakovszkyt, Andrásyt és Mezőfit egy kalap alá hozhatja. Senki a világon át nem tudta ezeket az ellentéteket hidalni, nem fogja tudni Kossuth Ferenc sem.

A zsidó kérdés, a szociális kérdés a keresztény morál, az osztály ellentétek és a nép vidékenként való különböző érzései és kívánságai olyan skáláját követelik meg a politikai felfogásnak, hogy csak nagyon együgyű számítás mellett lehet arról beszélni, hogy a nemzet egy pártba vonuljon be. Bár mennyire tetszetősnek látszik is ez, egyáltalán kívánatosnak nem mondható, mert a közélet hazugvoltát állandósítaná.

Ha egy táborba akar gyűlni az egész nemzet, az csak a keresztény szociális tábor lehet, mert aki nem akar ebbe a táborba jönni, az úgy sem magyar s vagy felekezeti, vagy önző egyéni felfogás tartja őt tőlünk távol. Más egyesítő kapocs és szétválasztó nincs is és nem is lehet a magyarok között, mint a keresztény szellem és erkölcs fenséges ereje.

Hodzsa Milán izgatása. Ujvidékről jelentik a hírt, hogy Hodzsa Milán tót nemzetiségi képviselő vasárnap a szomszédos Kiszács községben időzött, ahol az amerikai Szlovenszki-liga érmeit árusította, melyet az ottani tótok elkaptak és mellükre tűzve állandóan viselték. A belügyminiszter rendelete folytán a hatóság az összes érmeiket elkobozta. Egyelőre regisztráljuk ezt a megbotránkoztató dolgot, mely egy országgyű-

lési képviselő flagrns nemzetiségi izgatásának esetéről beszél. Ezek után elvárjuk, hogy az esetet szigorú vizsgálat tárgyává teszik, mert szinte türethetetlen, hogy a magyar országgyűlés egyik tagja ilyen nyílt lázítást követhessen el az ország politikai és nemzeti egysége ellen.

Római krónika.

— Saját tudósítónktól. —

Őszentsége névünnepe, tekintettel ötven éves papi jubileumára, az idén különös fényvel ünnepelték. A nagy nap előestéjén volt a szent kollégium kihallgatása, melyen a Szentatya hosszan s szívesen beszélgetett az öt üdvözlő bíborosokkal. Meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt Casali del Draco kardinálisról. Még e kihallgatás előtt gratulált a Vatikán személyzete, utána pedig a pápai testőrség tisztikara.

József napján Őszentsége misét mondott a Sixtina kápolnában, amely természetesen, zsufolva volt. Az ájtatoskodók nagy része a pápa kezéből fogadta a szentáldozást: az udvar, a pápa nővérei s unokahuga a római arisztokrácia számos tagja s néhány belga zarándok, kik akkor éppen Rómában időztek. Az igen sok kihallgatás közül csak egyet emelünk ki: a délamerikai spanyolok audienciáját. Ezek nem kevesebb, mint vagy nyolevan különféle kath. folyóirat, szemle, képes ujság stb. ünnepi számával kedveskedtek a Szentatyának. (Mikor lesz nekünk nyolevan folyóiratunk?) Két prelátus pedig, Nicopoli c. érseke mgr. Rego Maia s S. Paolo di Brasile püspöke mgr. Durante Silva egy, több mint 100 000 brazíliai katolikus aláírásával ellátott okmányt adott át, mely a Boldogságos Szűz Mennybevétele tanának dogmává való emelését kérelmezi.

Délután ünnepi istentisztelet volt a Sz. Péter templomban, ahol Rampolla bíboros adta az áldást a legm. Oltárszentséggel, az egybegyűlt ezrekre. A névnapot a Vatikánon kívül is nagy fényvel ülték, a sok száz üdvözlő távirat, úgy magánosoktól, mint uralkodóktól s egyéb államfőktől arról tesz tanúságot, hogy az egész világ osztozott Róma örömeiben.

A névnap ajándékok között, melyeket a Szentatya ezúttal kapott, különösen érdekes az acqui-i püspök ajándéka, IX. Innocenc pápa aranyérme. A pápák ugyanis régi szokás szerint, megválasztásuk alkalmából néhány (sőt néha csak egy) érmet veretnek. IX. Innocenc (két hónapos pápaság után 1591. végén) ezen érme volt az egyedüli, mely eddig hiányzott a Vatikán pápai-éremgyűjteményéből. Ez érmet egy acqui-i plébános találta templomépítés közben. Innen III. Viktor Emmánuel nápolyi herceghez került, majd Bolognába s később Gualandí József birtokába ment át. Ettől vette meg a jelenlegi acqui-i püspök. Az érme egyik oldalát a pápai címer ékesíti „Innocentius IX. Pontifex Maximus” körirattal, a másikat pedig Bologna pajzsa „Bologna docet” jelszóval.

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül az egyházi hatóságok legujabb erőyes fellépését a modernisták propagandája ellen. Az Index Kongregáció március 20-án kelt ren-

delethe szerint újból több könyv került az indexre. Mindenekelőtt a „Modernisták Programja“ (Il programma dei modernisti), mely olyan antienciklika akar lenni a pápa „Pasce di domin. greis“ enciklikájára, Brean Pál könyve az új idők erkölcsi válságáról (La crise moral des temps nouveaux), továbbá egy bizonyos P. Saintyves négy könyve. Hogy ki ő, nem tudjuk; ő azt mondja magáról, hogy hitehagyott szerzetes, aki a papság értelmi reformátora akar lenni. (La reforme intellectuelle du clergé et la liberté d'enseignement“, a papság értelmi reformja és a tanszabadság, Páris 1904; „Les Saints successeurs des dieux“ a Szentek, az istenek utódai, Páris 1907; „Le miracle et la critique scientifique“ a esoda és a tudományos kritika, Páris 1907.)

A püspökök is sorra védekeznek az alkatholikus sajtó ellen és sok napilapot s folyóiratot tiltanak el a modernisták lapján s védőjén, a Giornale d'Italián“ kívül. S a püspökök ezen egyértelmű eljárása meg is hozta a gyümölcsét: a római „Nova e Vetera“ a flórenci „Vita religiosa“, a veronai „La Quercia“ s mások néhány hónapos vergődés után tönkrementek. A „Rinnovamento“ ha a jelek nem csalnak, követni fogja a megbukott római „Rivista di culturát“ a flórenci „Giustizia sociale“ s a „Sovonarolat.“

Országgyűlés. Három hétig szünetet tart a képviselőház; ma volt az utolsó ülés. Jókedvűen és gondtalan arccal bucsuzkodtak az emberek: három hétig nem kell törődni semmivel.

Az ülés tizenkét órakor kezdődött. Návay Lajos elnökölt. Mindjárt az ülés megnyitása után felállt Wekerle Sándor miniszterelnök:

— Az ülészak bezárásáról s az új ülészak megnyitásáról szóló legkegyelmesebb királyi kéziratot tisztelettel betérjeszem, — mondta.

Ezután az elnök bejegyeztette még a második ülészakról szóló jelentést. Az elnök javasolta, hogy most is kilenc jegyzőt válasszanak s felhatalmazást kért arra, hogy a szünet alatt intézkedhessék az esetleges választásokról.

Az ülés végén megállapították a 29-iki ülés napirendjét. Ez a következő:

1. A királyi kézirat újból való felolvasása. 2. A két alelnök megválasztása. 3. A 9 jegyző s a háznagy megválasztása. 4. Az elnöki előterjesztések. 5. Interpellációk.

A végén az elnök boldog ünnepeket kívánt a képviselőház tagjainak. Egy órakor a főrendiház is ülést tartott, melyen felolvasták a királyi kéziratot.

Aerenthal Budapesten. Báró Aerenthal külügyminiszter feleségével együtt ma reggel Budapestre utazott. A külügyminiszter két három napot szándékozik Budapesten tölteni. Wekerle miniszterelnök tiszteletére szombaton ebédet ad, melyen a kormány tagjai vesznek részt Aerenthal a kormány tagjaival külön-külön is, közösen is tart tanácskozást. Bécsben feszült érdeklődéssel néznek a külügyminiszter budapesti tartózkodásának eredményei elé, mert tisztában vannak azzal, hogy minden felhivatalos letagadás dacára is, ennek az utazásnak a magyar politikai helyzet kialakulására messzeható következményei lesznek.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 12. Az iparosok továbbképző rajtanfolyám kiállításának ünnepélyes megnyitása d. e. 11 órakor a központi elemi iskola dísztermében.

Április 13. A filharmóniai társaság második hangversenye a városi színházban.

Április 21. Hangverseny a városi színházban, a Szabadkán emelendő Árpád-házi Szent-Erzsébet szobrának alapja javára.

— **A közigazgatási bizottság** ülését, tekintettel az április 11-diki hivatalos ünnepre, hétfőn, 13-dikán délután 3 órakor tartja meg.

— **Bácsbodrog vármegyei háziipar kiállítás Zomborban.** Folyó év május hó 10-én nyílik meg Zomborban, a vármegye székházában, a bácsbodrogvármegyei háziipar kiállítás. A rendezőség, Fernbach Károlyné elnöklése élén, mindent elkövet, hogy a kiállítás mentül fényesebben sikerüljön. A műkedvelők plakettet vagy diszoklevelet nyerhetnek, amelyeknek tervezésére az orsz. iparművészeti iskola, illetve a rajztanárképző intézet növendőkei között hirdetett pályázatot a rendező bizottság. A kiállítást hirdető falragaszt Juhász Árpád tervezte. Az érdeklődőknek a titkár (Krump Vilmos, felső kereskedelmi iskolai tanár Zombor) szívesen szolgál fölvilágosítással.

— **Államsegély.** A magyar királyi földművelésügyi miniszter Fernbach Károly főispán közbenjárására a monostorszegi háziipari szövetkezetnek berendezési költségekre és fűzvevessző beszerzésre 2000 korona államsegélyt és egy feldolgozó gépet engedélyezett.

— **Halálozás.** Haverda Mátyás nyug. főgimnáziumi igazgató, a maga és gyermekei: Margit, özv. Királyffy Spányi Ernőné, Elli és férje Nikolich Radivoj magyar királyi százados, unokái: Spányi Margitka, Böske, Ernő, Nikolich Mária, Izabella és Fedor nevében is a legbensőbb bánattal és szomorúsággal jelenti, hogy a példásan hűséges feleség, a gyermekeit és unokáit az önfeláldozásig forrón szerető jószágos anya, nagyanya, jó testvér és igazi rokon Haverda Mátyásné szül. Sárseovich Erzsébet életének 63 ik és boldog házasságának 39-ik évében a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után és az Isten rendelésében való teljes megnyugvással övéinek legnagyobb bánatára folyó évi április 9-én jobblétre költözött. Az elhunyt drága földi maradványai folyó évi április hó 11-én délután 3 órakor fognak a palicsi villában a római katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és az ugynevezett zentai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Lelke üdvéért az engesztelő szent miséidőszakok folyó hó 11-én délelőtt fél 11 órakor a szent Teréz-templomban és ugyancsak folyó hó 13-én délelőtt 10 órakor a szent György-templomban fognak a Mindenhatónak bemutatni.

— **Eljegyzés.** Pavlovics Fedor szolgabíró, dr. Pavlovics Simon királyi tanácsos, bácsvármegyei tiszti főorvos fia e hó 6-án tartotta eljegyzését Stefanócs János és neje Bikár Zorka leányával, Stefanovics Miháival Fehértemplomban.

— **A baja—bátaszéki vasut.** Nagyon serényen folyik a baja—bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének munkálata. Most már nagy a remény, hogy 1909-ben megnyitható lesz ez az országos érdekű vonal. A baja—bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének 1908. évi programja szerint a fölhasználatra előirányzott hét millió koronából a következő munkálatok fognak végrehajtatni: az al- és fölépítményi munkák legnagyobb része, az összes ártéri hidak és átérsek falazási munkái teljesen és a vasszerkezetek szerelésének megkezdése, végre a magas építményi munkák nagyobb része.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter az ó- ujsziváci Függetlenségi Kör alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **Pályázat a Rudits ösztöndíj alapítványi helyekre.** A Bács Bodrog vármegye törvényhatósága által kezelt ifjabb báró Rudits József-féle ösztöndíjalapból az 1908—1909. tanévtől kezdve két ösztöndíj fiutanulónak fog az erre illetékes bizottság által a nagyméltósága magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartása mellett adományoztatni. Egy ösztöndíj összege az alapítványi tőke 20000 (huszezer) koronás részleteinek mindenkor egy évi kamatában, illetőleg egy évi szelvényeinek értékében van az alapítólevél három pontja szerint megállapítva, mely azonban 800 (nyolczszáz) koronát (400, azaz négyszáz forintot) meg nem haladhat. Az alapítólevél rendelkezéseire képest „7. Az ösztöndíjak Bács-Bodro megyei

születésű vagy illetőségű, vagy a vármegye szolgálatában álló szülőkötől származó, kifogástalan erkölcsű, példás magaviseletű és jó illetve kitűnő előmenetelt tanúsító olyan tanulóknak vallás és nemzetiségről való tekintet nélkül adományozhatók, akik valamely fő- vagy alginimázium, fő- vagy alreál tanodában, felsőbb vagy alsófokú kereskedelmi iskolában, polgári iskolában, közép ipariskolában, elemi iskolai tanítói képző intézetben, felső nép- és polgári iskolai tanítóképző intézetben (paedagogium), tudományos egyetemen, műegyetemen, jogakadémián, országos mintarajz tanodában vagy bármely más magasabb, illetőleg az előbb felsorolt iskolákkal egyenlő fokú, de minden esetben csakis a magyar állam területén levő tanintézetben folytatják tanulmányaikat. Az ösztöndíjak adományozásánál báró Rudits József oldalági rokonaitól leszármazó, példás magaviseletű és jól tanuló ifjaknak vagy leányoknak, másodsorban Almás, Kunbaja község lakói példás magaviseletű és kitűnően tanuló gyermekeknek a többi pályázókkal szemben mindenkor elsőbbség adandó.“ Felhívatnak ennek alapján az ösztöndíjban részesülni kívánók, hogy felszerelt folyamadványaikat és születésükre vonatkozó anyakönyvi kivonatot 1908. évi május hó 9-én Bács Bodrog vármegye és Zombor szabad királyi város főispánjához nyújtsák be.

— **Magyarország dohánytermelése 1907-ben.** Az elmúlt évben 87.583 kataszteri hold volt dohánynyal beültetve. Ezen területről az országban felállított 35 dohánybeviteli hivatalok összesen 628 756 mm. dohányt váltottak be. Termelőnek 26 750.162 korona lett kifizetve, úgy hogy a százkilogrammonkénti beváltási átlagár 42 54 korona volt, mely átlagár az előző 1906-ik évi átlagnál (38 15 korona 4 39 koronával magasabb).

— **Fejbevert kellékes.** Véres fővel kopogtatott be az éjszaka két órakor Kutí Lajos, színházi kellékes a mentőkhöz, első segélyt kérve bevett fejére. A Vesselényi-utcán, a város közepén, állítólag egy lámpagyújtogató támadta meg és verte be a fejét. A mentők eleget tettek kérésének és betört koponyáját bepólyázták.

Villámsujtott kubikusok.

— Saját tudósítónktól. —

E hó 8-án áprilisi hónapja ugyancsak végzetes szerencsétlenséget okozott a maga szeszélyes időjárásával. Szerdán délután községünk szélén épülő vasuti állomás helyén jókedvvel dolgoztak a vasuti munkások, minszent községbeli kubikusok, nem sejtették, hogy pár perc múlva két társukra mily végzetes sors vár.

Fél hat körül váratlanul nagyot cikázott az ég, ezután egy rettenetes mennydörgés, durranás s a villámtól meglepett munkások közül kettő a földön terült el. Az egyik Megyeri Antal mindszenti illetőségű negyvenöt éves. A rögtöni orvosi kezelés után eszméletre tért s a szenvedett idegrázkodáson kívül csak arcán jelentéktelen horzsolást szenvedett. A fiatalabb Szabó Lajos 18 éves ugyanottani illetőségű kubikos azonban szörnyet halt.

A dörrenések még párszor ismétlődtek a felhők mérgöket kiöntve tova siettek s ismét minden rendes lett, miután egy munkás életelt a szeszélyes áprilisi idő kioltott. Ugy a munkások között valamint az egész faluban nagy részvétet keltett ezen végzetes eset a szerencsétlenül kimult fiatal munkás iránt.

Az előkelő világ legkedveltebb és legszebb imakönyve.

HOCK JÁNOS IMAKÖNYVE

vászoni-, bőr-, bársony-, plüshe-, utánzott
• • és valódi elefántesont kötésben. • •

Kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

Szabadkán, fűtér, a Szentháromsággal szemben.

A szabadkai orvosok és a betegpénztár.

A szabadkai orvosoktól a következő nyilatkozatot kaptuk:

A szabadkai munkásbiztosító pénztár és a helybeli orvosok egymáshoz való viszonyát sokféle nézőpontból tárgyalták már a nyilvánosság előtt s csak mi a legközelebből érdekeltek nem vettük igénybe a sajtó erejét s nem fejtettük ki álláspontunkat. Ugy gondoltuk, hogy elég a mi igazságunk, nem kell, hogy nekünk igazat is adjanak. Legutóbb azonban olyan fordulatot vett az ügy, hogy ezen igazság ellen és a nagyközönség iránt tartozó köteles tisztelet ellen véténénk, ha — távol minden támadó szándéktól — azt fölünk telhető tárgyilagossággal bár csak vázlatosan nem állítanók a nyilvánosság elé.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy kerülni óhajtunk minden — bárki ellen irányuló támadást s ha jelen sorokból mégis támadást olvasna ki valaki, ne feledje, hogy mi csak tényeket sorolunk föl s az ezekben lévő *vád* egyúttal *bizonyítékul* is szolgál.

A jelenlegi munkásbiztosító pénztárt az 1907-ik évi XIX. t. c. alkotta a régebbi kerületi munkásbetegsegélyező pénztárból oly módon, hogy az azelőtt ezen pénztárba tartozókon kívül kötelezte a belépésre minden vállalat minden munkását s mindazon alkalmazottakat, kiknek évi fizetése a 2400 koronát meg nem haladja. — Munkaadó és alkalmazott egyenlő arányban tartoznak a törvény által előírt járulékot fizetni oly módon, hogy előbbi a munkás járulékát annak heti béréből levonja s a saját járulékával együtt hetenkint a pénztárba beszovaltatja. — Ez utóbbi a pénz behajtását rövid uton közígyazgatásilag eszközölheti. A pénztár tagjainak orvosi gyógykezelést, orvosságokat s — meghatározott módon — táppénzt tartozik adni, az elhaltak családjának pedig temetkezési segélyt.

A szabadkai pénztár helybeli tagjainak száma ily módon mintegy 4000 körülbelül 6500 főre szaporodott s ez által a magán orvosoktól a fizető betegeknek egy bizonyos — nem jelentéktelen — köre elvonatott, a pénztári orvosok munkája pedig sokszorosan megnagyobbodott mert a törvény a tagok családjának kezelését is kötelesté tette.

A pénztárnál eredetileg működött két orvos és egy szem s egy fogorvos ezek 4000 taglétszám mellett kaptak 3700 korona fizetést; később alkalmaztak újabb két orvost s most 4000—4500 taglétszám mellett a fizetés 7700 korona volt.

Az új alakulás okozta munkaszaporulat új orvosok választását tette szükségessé s a pénztár vezetősége 1907. december 13-án hat orvost választott — összesen 12 volt most az orvosok száma — s ezek összesen kaptak 26400 korona fizetést. — Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy ezen hat orvos választása fellebbezés alatt állott s hogy ők egy hónapig már működtek mikor a pénztár elnökétől a pénztári főorvos levelet kapott, melyben az elnök „megütközéssel vette észre, hogy azon orvosok minden megbízás nélkül rendelnek a pénztár terhére.

Ha az olvasó idáig követett bennünket, ne sajnálja a fáradságot s kísérje figyelemmel a most következő számításokat, melyekre nézve előre bocsájtjuk, hogy azok az utolsó hónapok adataiból meglehetősen pontosan állnak ugyan véve, de azért eredményünkben a valóságnak még mindig jóval mögötte maradnak s hogy a számok kikerekítése mindig az alacsonyabb határ felé történt.

Az orvosok a pénztár rendelésében főnnjáró betegeknek rendeltek havonta 1500 esetben ennek díjazása a Szabadkára érvényes miniszteri minimális díjszabás szerint volna 3000 korona, ugyanott és a betegek lakásán végzett kisebb műtétek és sebészeti kezelés díjazása kitett volna 400 koronát, a nyolc orvos otthoni rendelése kitesz 1900 koronát (naponta négy rendelés), a szemorvosé 1000 koronát (naponta hat beteg), a fogorvosé 200 koronát, a nyolc orvos látogatásai a betegek lakásán 3600 koronát

(naponta egy orvos öt betegnél); ezt az egész évre átszámítva, kitenne a pénztár részére végzett orvosi munka díjazása a jelzett rendelet szerint (melynél kevesebbet a bíró pör esetén meg nem ítélt) évi 92000 koronát s ezzel szemben volt az orvosok összes fizetése évi 26400 korona — papíron, mert az utóbb megválasztott hat orvos három havi működéséért, de még az 5 általuk előlegezett készkiadásokért is mai napig egy fillért se látott.

A pénztárnak összes bevétele 6500 tag után mintegy 130000 koronát kell, hogy kitegyen.

A számok világításánál tekintve a helyzetet azt látjuk, hogy az orvosok egy harmadát kapták annak amit jogosan követelhetnének.

Az új helyzet nemcsak nálunk, hanem az egész országban arra bírta az orvosokat, hogy jogos érdekeik megvédése céljából tömörüljenek s mikor ez megtörtént, a pénztár orvosai belátva, hogy az ő esetleg különleges érdekeiket nem szabad mereven szembe állítaniok a többi orvosok érdekeivel, de meg más magasabb erkölcsi összetartás érzésétől indítva csatlakoztak e mozgalomhoz s lemondtak állásukról azt remélve, hogy az ügy békésen s a pénztárakkal egyetértően lesz megoldható. Ennek a lemondásnak nálunk még különleges okai is voltak, nevezetesen azok az erkölcsi megaláztatások melyeket az orvosoknak tagoktól és vezetőségtől nap-nap után elszívni kellett. Főleg ezen utóbbi általunk jól ismert, de itt nem részletezhető erkölcsi inzultusok birták alulírottak közül azokat, kik a pénztár számára eddig se dolgoztak s ezután se kívának dolgozni arra, hogy kartársaik érdekeit a legmelegebben istápolják s ne tűrjék, hogy a humanitás jelszávaival vissza éljenek az orvos rovására.

Mi azért lettünk orvosokká, mert a humanitás bennünk élő valóság s ezzel a humanitással nem kérkedünk, hanem azt ifjuságunk óta gyakoroljuk. Nem volt Szabadkán segélyünkre szoruló beteg, kitől e segélyt bármelyikünk is bármikor megtagadta volna, azért mert az szegény; s ezután se lesz. De nem tűrjük, hogy a mi önkényt nyújtott ajándékunk olybá vétessék, mint velünk tett jótétemény. A mi álláspontunk az, hogy a mi lelkiismerettel és legjobb tudásunkkal végzett működésünket teljesen megfizetni sohasem lehet s hogy a fizetésen felül nekünk mindenki hálával és köszönettel is tartozik. A pénztárral szemben pedig az az álláspontunk, hogy az annak részére végzett munka tulnyomó részében ajándék, melyet mi az államot a szociális bajok leküzdésére irányuló hivatásában segítjük. S ha a szabadkai pénztár méltatott volna bennünket arra, hogy kivánságaink felől kérdezősködjék, mint a hogy ezt eddig egy szóval se tette, láthatta volna, hogy ezen kivánságaink egyike sincs ellentétben az ő érdekeivel, a betegre nézve pedig kivánságaink egyenesen életkérdés számba mennek. A nagy közönség pedig ezek után a betegek miatt ne nyugtalanodjék: minden pénztári tag kap első orvosi segélyt ahányszor csak szüksége van rá s mindenki részesülhet a további orvosi kezelésben ha rá van utalva ingyen is — de nem mint pénztári tag!

Dr. Antunovits József, dr. Barta Antal, dr. Bányai Bertalan, dr. Blum László, dr. Dömötör Miksa, dr. Faragó Géza, dr. Fölser István, dr. György Gábor, dr. Heiszler Jakab, dr. Havas Dezső, dr. Jung Sámuel, dr. Kertész Sándor, dr. Mezei Izsó, dr. Novák József, dr. Patak Jenő, dr. Pollák Lajos, dr. Révfy Jenő, dr. Rádics Péter, dr. Sántha György, dr. Schmier György, dr. Schreiber Mór, dr. Szilasi Mór, dr. Szudárovich Ferencz, dr. Török Béla, dr. Váli Dezső, dr. Vicsai Jenő, dr. Weitzenfeld Félix, dr. Wilhelm Adolf, dr. Wohl József.

Miért mer minden jöttment pakázni velünk, többségben levő, magyar katolikusokkal? Mert nincs erős sajtónk. Ha nincs, hát legyen! Lesz, csak lépjenek be mindnyájan a KATH. SAJTÓEGYESÜLETBE

SZINHÁZ.

Műsor:

Péntek: Mérsékelt helyárrakkal Gasparone.

Szombat: Kis kofa.

Vasárnap: Délután Császár katonái. Este Bálkirálynő.

A haj, szakáll és bajusz gyors és dús növést elősegítő, a hajhullást, kopaszodást és elkorcsosodást meggátoló egyedüli szer az **Illés-LILIOM-HAJSZESZ.** Zsíros hajnál a „Lilium-Hajszesz”, száraznál a „China-Pomádé” használandó. Hajszesz ára 2 kor. China-pomádé 1 kor. Kapható az egyedüli készítőnél: **Illés Antal** vörös kereszt gyógyszerárában a főposta átellenében Szabadkán, Népbank-palota. 328-5.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

— A miniszter jelentése. —

A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól április elejéig beérkezett jelentések a következő képet nyújtják az ország vetéseinek állásáról és a mezőgazdaság állapotáról:

Március második felében gyakori csapadék mellett, amely leginkább az ország nyugati felére terjedt, a hőmérséklet nagy ingadozásokat mutatott és a gyakran ismétlődő éjjeli fagyok folytán a nappali meleg sem volt elegendő a növényzet fejlődésének előmozdítására. A keleti és délkeleti részeken az időt szárazság kísérte s ennek következtében itt eső hiánya miatt is panaszok vannak. Ahol szárazabb idő volt és amennyiben a talaj is megfelelő porhanyos volt, a gazdaság minden részén serény tevékenység fejlődött ki, sok helyen főleg a sík és dombvidékeken a tavaszi kalászosok vetésével elkészültek és az Alföldön helyenkint már a tengeri alá is előkészítették a talajt. A burgonya ültetése, a here és más takarmányfélék, valamint a répa vetés is napirenden van. A hegyi részeken is megkezdődött a tavasziak előmunkája, sőt a vetések is csak-hogy itt még — a Királyhágón tuli részeket kivéve — a túl nedvesség és hideg idő tartja vissza a gazdákat a nagyobb tevékenységtől.

A sík és dombvidékeken, a szőlőkben és kertekben, valamint a gyümölcsösökben is élénken foglalatotkodik a gazdák.

Az őszi vetések nagy átlagban kielégítően állanak, a gabonával bevetett terület alig változott, mert a tél folyamán sok vetés kikelt még. A múlt évhez képest a területi esőkkenés az őszi búzánál 170 százalékos, az őszi rozs és kétszeresenél 353 százalékos, az őszi árpnál 644 százalékos és az őszi repcénél, amely szenvedett a téli fagyoktól is 1866 százalékos. A vetések bár jobbára kielégítőnek mondhatók, országsszerte kívánják az enyhébb időjárást és sok helyen az esőt is. Kedvező tavaszi időjárás sokat változtathat az egyenlőtlenül kelt vetéseken is, és különösen nagy hasznára válna a későbbieknek az enyhébb időjárás.

Rovarok és férgek kevés kárt okoztak egyedül a drótférgek miatt panaszok vannak szórványosan a Tisza vidékén.

A korai ősziak a Duna két vidékén elég szépen bokrosodnak, üde zöld színűek másutt is kezdenek már bokrosodni, csakugy meglátszik ez utóbbiakon, hogy az időjárás még visszatartja fejlődésüket.

A korai tavaszi árpa és zabfélék az Alföldön elég sűrűen kelnek.

A szilvas takarmányfélék használtak fel, minek következményeképpen a jószág országsszerte, meglehetősen jó állapotban telett ki, egészséges és csak egyes helyeken soványodott le.

A rétek és mesterséges takarmányfélék fejlődése országsszerte kielégítő, a mesterséges kaszálók jól teleltek, egér, rovar és fagy-kár alig volt.

delethe szerint újból több könyv került az indexre. Mindenekelőtt a „Modernisták Programja“ (Il programma dei modernisti), mely olyan antienciklika akar lenni a pápa „Pasce di domin. greis“ enciklikájára, Brean Pál könyve az új idők erkölcsi válságáról (La crise moral des temps nouveaux), továbbá egy bizonyos P. Saintyves négy könyve. Hogy ki ő, nem tudjuk; ő azt mondja magáról, hogy hitehagyott szerzetes, aki a papság értelmi reformátora akar lenni. (La reforme intellectuelle du clergé et la liberté d'enseignement“, a papság értelmi reformja és a tanszabadság, Páris 1904; „Les Saints successeurs des dieux“ a Szentek, az istenek utódai, Páris 1907; „Le miracle et la critique scientifique“ a csoda és a tudományos kritika, Páris 1907.)

A püspökök is sorra védekeznek az alkatholikus sajtó ellen és sok napilapot s folyóiratot tiltanak el a modernisták lapján s védőjén, a Giornale d'Italia“ kívül. S a püspökök ezen egyértelmű eljárása meg is hozta a gyümölcsét: a római „Nova e Vetera“ a flórenci „Vita religiosa“, a veronai „La Quercia“ s mások néhány hónapos vergődés után tönkrementek. A „Rinnovamento“ ha a jelek nem csalnak, követni fogja a megbukott római „Rivista di cultura“ a flórenci „Giustizia sociale“ s a „Sovonarolat.“

Országgyűlés. Három hétig szünetet tart a képviselőház; ma volt az utolsó ülés. Jókedvűen és gondtalan arccal bucsuzkodtak az emberek: három hétig nem kell tördölni semmivel.

Az ülés tizenkét órakor kezdődött. Návay Lajos elnökölt. Mindjárt az ülés megnyitása után felállt Wekerle Sándor miniszterelnök:

— Az ülészak bezárásáról s az új ülészak megnyitásáról szóló legkegyelmesebb királyi kéziratot tisztelettel betérjeszem, — mondta.

Ezután az elnök bejegyeztette még a második ülészokról szóló jelentést. Az elnök javasolta, hogy most is kilenc jegyzőt választassanak s felhatalmazást kért arra, hogy a szünet alatt intézkedhessék az esetleges választásokról.

Az ülés végén megállapították a 29-iki ülés napirendjét. Ez a következő:

1. A királyi kézirat újból való felolvasása. 2. A két alelnök megválasztása. 3. A 9. jegyző s a háznagy megválasztása. 4. Az elnöki előterjesztések. 5. Interpellációk.

A végén az elnök boldog ünnepeket kívánt a képviselőház tagjainak. Egy órakor a főrendiház is ülést tartott, melyen felolvasták a királyi kéziratot.

Aerenthal Budapesten. Báró Aerenthal külügyminiszter feleségével együtt ma reggel Budapestre utazott. A külügyminiszter két három napot szándékozik Budapesten tölteni. Wekerle miniszterelnök tiszteletére szombaton ebédet ad, melyen a kormány tagjai vesznek részt Aerenthal a kormány tagjaival külön-külön is, közösen is tart tanácskozást. Bécsben feszült érdeklődéssel néznek a külügyminiszter budapesti tartózkodásának eredményei elé, mert tisztában vannak azzal, hogy minden félhivatalos letagadás dacára is, ennek az utazásnak a magyar politikai helyzet kialakulására messzeható következményei lesznek.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 12. Az iparosok továbbképző rajtanfolyám kiállításának ünnepélyes megnyitása d. e. 11 órakor a központi elemi iskola dísztermében.

Április 13. A filharmóniai társaság második hangversenye a városi színházban.

Április 21. Hangverseny a városi színházban, a Szabadkán emelendő Árpád-házi Szent-Erzsébet szobrának alapja javára.

— **A közigazgatási bizottság** ülését, tekintettel az április 11-diki hivatalos ünnepre, hétfőn, 13-dikán délután 3 órakor tartja meg.

— **Bácsbodrog vármegyei háziipar kiállítás Zomborban.** Folyó év május hó 10-én nyílik meg Zomborban, a vármegye székházában, a bácsbodrogvármegyei háziipar kiállítás. A rendezőség, Fernbach Károlyné elnöklése élén, mindent elkövet, hogy a kiállítás mentül fényesebben sikerüljön. A műkedvelők plakettet vagy diszoklevelet nyerhetnek, amelyeknek tervezésére az orsz. iparművészeti iskola, illetve a rajztanárképző intézet növendőkei között hirdetett pályázatot a rendező bizottság. A kiállítást hirdető falragaszt Juhász Árpád tervezte. Az érdeklődőknek a titkár (Krump Vilmos, felső kereskedelmi iskolai tanár Zombor) szívesen szolgál fölvilágosítással.

— **Államsegély.** A magyar királyi földművelésügyi miniszter Fernbach Károly főispán közbenjárására a monostorszegi háziipari szövetkezetnek berendezési költségekre és fűzvevessző beszerzésre 2000 korona államsegélyt és egy feldolgozó gépet engedélyezett.

— **Halálozás.** Haverda Mátyás nyug. főgimnáziumi igazgató, a maga és gyermekei: Margit, özv. Királyffy Spányi Ernőné, Elli és férje Nikolich Radivoj magyar királyi százados, unokái: Spányi Margitka, Böske, Ernő, Nikolich Mária, Izabella és Fedor nevében is a legbensőbb bánattal és szomorúsággal jelenti, hogy a példásan hűséges feleség, a gyermekeit és unokáit az önfeláldozásig forrón szerető jószágos anya, nagyanya, jó testvér és igazi rokon Haverda Mátyásné szül. Sárosvich Erzsébet életének 63 ik és boldog házasságának 39-ik évében a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után és az Isten rendelkezésben való teljes megnyugvással övéinek legnagyobb bánátára folyó évi április 9-én jobblétre költözött. Az elhunyt drága földi maradványai folyó évi április hó 11-én délután 3 órakor fognak a palicsi villában a római katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és az ugynevezett zentai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Lelke üdvéért az engesztelő szent miseáldozatok folyó hó 11-én délelőtt fél 11 órakor a szent Teréz-templomban és ugyancsak folyó hó 13-én délelőtt 10 órakor a szent György-templomban fognak a Mindenhatónak bemutatni.

— **Eljegyzés.** Pavlovics Fedor szolgabíró, dr. Pavlovics Simon királyi tanácsos, bácsvármegyei tiszti főorvos fia e hó 6-án tartotta eljegyzését Stefanoács János és neje Bikár Zorka leányával, Stefanovics Milával Fehértemplomban.

— **A baja-bátaszéki vasút.** Nagyon serényen folyik a baja-bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének munkálata. Most már nagy a remény, hogy 1909-ben megnyitható lesz ez az országos érdekű vonal. A baja-bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének 1908. évi programja szerint a fölhasználásra előirányzott hét millió koronából a következő munkálatok fognak végrehajtatni: az al- és fölépítmenyi munkák legnagyobb része, az összes ártéri hidak és átereszkek falazási munkái teljesen és a vasszerkezetek szerelésének megkezdése, végre a magas építmenyi munkák nagyobb része.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter az ó- ujsziváci Függetlenségi Kör alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **Pályázat a Rudits ösztöndíj alapítványi helyekre.** A Bács Bodrog vármegye törvényhatósága által kezelt ifjabb báró Rudits József-féle ösztöndíjalapból az 1908—1909. tanévtől kezdve két ösztöndíj fiatanulóknak fog az erre illetékes bizottság által a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartása mellett adományoztatni. Egy ösztöndíj összege az alapítványi tőke 20000 (huszezer) koronás részleteinek mindenkor egy évi kamatában, illetőleg egy évi szelvényeinek értékében van az alapítólevél három pontja szerint megállapítva, mely azonban 800 (nyolcozszáz) koronát (400, azaz négyszáz forintot) meg nem haladhat. Az alapítólevél rendelkezéseire képest „7. Az ösztöndíjak Bács-Bodro megyei

születésű vagy illetőségű, vagy a vármegye szolgálatában álló szülőkől származó, kifogástalan erkölcsű, példás magaviseletű és jó illetve kitűnő előmenetelt tanusító olyan tanulóknak vallás és nemzetiségről való tekintet nélkül adományozhatók, akik valamely fő- vagy aligmnázium, fő- vagy alreál tanodában, felsőbb vagy alsófoku kereskedelmi iskolában, polgári iskolában, közép ipariskolában, elemi iskolai tanítói képző intézetben, felső nép- és polgári iskolai tanítóképző intézetben (paedagogium), tudományos egyetemen, műegyetemen, jogakadémián, országos mintarajz tanodában vagy bármely más magasabb, illetőleg az előbb felsorolt iskolákkal egyenlő foku, de minden esetben csak a magyar állam területén levő tanintézetben folytatják tanulmányaikat. Az ösztöndíjak adományozásánál báró Rudits József oldalági rokonaitól leszármazó, példás magaviseletű és jól tanuló ifjaknak vagy leányoknak, másodsorban Almás, Kunbaja község lakói példás magaviseletű és kitűnően tanuló gyermekeknek a többi pályázókkal szemben mindenkor elsőbbség adandó.“ Felhivatnak ennek alapján az ösztöndíjban részesülni kívánók, hogy felszerelt folyamodványaikat és születésükre vonatkozó anyakönyvi kivonatot 1908. évi május hó 9-én Bács Bodrog vármegye és Zombor szabad királyi város főispánjához nyújtsák be.

— **Magyarország dohánytermelése 1907-ben.** Az elmúlt évben 87.583 kataszteri hold volt dohánynyal beültetve. Ezen területről az országban felállított 35 dohánybeviteli hivatalok összesen 628 756 mm. dohányt váltottak be. Termelőnek 26 750.162 korona lett kifizetve, úgy hogy a százkilogrammonkénti beváltási átlagár 42 54 korona volt, mely átlagár az előző 1906-ik évi átlagnál (38 15 korona 4 39 koronával magasabb).

— **Fejbevert kellékes.** Véres fővel kopogtatott be az éjszaka két órakor Kuti Lajos, színházi kellékes a mentőkhöz, első segélyt kérve bevett fejére. A Vesselőny utcán, a város közepén, állítólag egy lámpagyújtogató támadta meg és verte be a fejét. A mentők eleget tettek kérésének és betört koponyáját bepólyázták.

Villámsujtott kubikusok.

— Saját tudósítónktól. —

E hó 8-án április hónapja ugyancsak végzetes szerencsétlenséget okozott a maga szeszélyes időjárásával. Szerdán délután községünk szélén épülő vasuti állomás helyén jókedvvel dolgoztak a vasuti munkások, mindszent községbeli kubikusok, nem sejtették, hogy pár perc múlva két társukra mily végzetes sors vár.

Fél hat körülváratlanul nagyot cikázott az ég, ezután egy rettenetes mennydörgés, durranás s a villámtól meglepett munkások közül kettő a földön terült el. Az egyik Megyeri Antal mindszenti illetőségű negyvenöt éves. A rögtöni orvosi kezelés után eszméletre tért s a szenvedett idegrázkódáson kívül csak arcán jelentéktelen horzsolást szenvedett. A fiatalabb Szabó Lajos 18 éves ugyanottani illetőségű kubikos azonban szörnyet halt.

A dörrének még párszor ismétlődtek a felhők mérgöket kiöntve tova siettek s ismét minden rendes lett, miután egy munkás életelt a szeszélyes április idő kioltott. Ugy a munkások között valamint az egész faluban nagy részvétet keltett ezen végzetes eset a szerencsétlenül kimúlt fiatal munkás iránt.

Az előkelő világ legkedveltebb és legszebb imakönyve.

HOCK JÁNOS IMAKÖNYVE

vászoni-, bőr-, bársony-, plüsch-, utánzott • • és valódi elefántesont kötésben. • •

Kapható:

HEUMANN MÓR
könyvkereskedésében

Szabadkán, főtér, a Szentháromsággal szemben.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Forditja: Körmezezy Ernő. 100

Amint ott a lépcsőn kuporgott, úgy tetszett neki, hogy teste mindegyre jobban összezsugorodik. Igen. Ahányszor csak felriad, mindig kisebbnek látja magát. Csuphája bő szárnyai most bizonyára négyszeresen fognak körül alakját.

S tán így egyedül, elhagyottan is halt volna meg, ha Donna Eliza nem tér be a templomba, hogy a szegény világtalanokért könyörögjön ott a kép előtt. Bizony elég furcsán érezte most magát az asszony, mert igaz, hogy a vakok ügye nagyon a szíven fektült, de másrészt a legkevésbé óhajtott, hogy sikerüljön Donna Micaela terve.

Fra Felicet úgy találta ott az oltár lépcsőjére borulva; odalépett hozzá, s melléje térdelt.

Fra Felice rávetette tekintetét, s elégtelt, örömteljes mosoly játszadozott ajka körül. „Meg kell halnom,” — szólt hozzá bágyadt, elhaló hangon, — de csakhamar észrevetett magát, s azt mondta: „Most már meg szabad halnom.”

Donna Eliza baját tudakolta tőle, s késznek nyilatkozott rá, hogy segítséget kerit.

— Uljón csak le ide mellém, — kérte az öreg, miközben csuhája bő ujjával a port igyekezett letörölni a lépcsőről.

Donna Eliza a plébánost, s egy irgalmas nővért akart odahívni hozzá.

O azonban görcsösen ragadta meg ruhája szegélyét, s visszatartotta az asszonyt. — Előbb önnel kell beszélnem, Donna Eliza!

Csak nagy nehezen jött ajkára a szó, s minden percben levegő után kapkodott. Donna Eliza melléje telepedett, s úgy leste szavát.

Pár pillanatig nehezen pihegye fektült ott előtte, akkor aztán hirtelen rózsapír szökött fel arcára, szeme megcsillogott, s tisztán, folyékonyan kezdett beszélni.

(Folyt. köv.)

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

A FALU SZÉPE.

Angol regény 2 kötetben.

Írta: M. B. CROKER. Fordította: DUGOVICH IMRE.

Ára a két kötetnek bérmentes
küldéssel 1 korona.

Kereskedők

részére szükséges
pénztári bárcák
100 lappal, szá-
mozva és füzve
100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapirat nélkül
100 darabonként
30 filléért kap-
::: hatók a :::

Szabadkai Nyomda-

és

Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezettél

IV., Rákóczi-utca 20.

Második kiadás!

Kevés rőpirat éri Magyarországon
a második kiadást. Ezen kevesek
:: közé tartozik a ::

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai rőpirat, mely **első**
kiadásában 120,000 példány-
ban kelt el, s most újabb 15,000
:: példányban jelent meg. ::

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.

„Gépész”

című műszaki lap az egyedüli, mely hivatásosan foglalkozik a gépészek társadalmi helyzetével és ingyenes közvetítésével, melynek előfizetési ára egész évre 4 korona, félévre 2 korona 10 fillér. A gépész és kazánfűtői vizsgára előkészítő kézikönyv 2 korona 85 fillér. Kazánfűtői és összes gépészeti vizsgákra előkészítő kézikönyv 130 rajzzal 300 oldal 4 kor. 50 fillér. Villamossági káté villanycsengők és telefonkezeléséről 5 korona 50 fillér. Aratógépek szerkezete és kezelése 1 korona 85 fillér. 1908. évi gépészeti zsebnaptár, mely a gépészeti tudnivalók tárháza 1 korona 35 fillér.

Gépész kiadóhivatalában:

Szeghalom.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Rak- tári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Rak- tári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papiron) ivenként	—	08	17	Informatio de Capellanis 10 péld.	—	30
2	Bérmáltak anyakönyve " " "	—	08	18	Informatio de Parochis " "	—	40
3	Egybekeltek anyakönyve " " "	—	08	19	Kivon. a kereszteltek anyakönyvéből (mer. pap.) 50 drb	1	50
4	Meghaltak anyakönyve " " "	—	08	20	Születési bizonyítv. polgári házasságkötéshez " "	1	—
5	Misealapítványok naplója " " "	—	05	21	Bérmacédula " "	—	20
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról " "	—	06	22	Kivonat az egybekeltek anyakönyvéből (mer. pap.) " "	1	50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv " "	—	06	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből " " "	1	50
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv " "	—	06	24	Családi értesítő " "	1	50
7	Kegyves alapítványok naplója " " "	—	05	25	Eljegyzési értesítés " "	1	—
8	Kegyves alapítványok pénztári számadása beliv " "	—	06	25b	Insinuatío sponsalium " "	1	—
8a	" " " küliv " "	—	06	26	Dimissio " "	1	—
9	Templompénztári napló " " "	—	05	27	Alapító levél " "	25 drb	1
10	Templompénztári számadás, küliv " "	—	06	28	Nyugtakönyveeske az egyh. pénzt. adósai számára " "	1	—
10a	" " " beliv " "	—	06	29	Tabell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon. 10 péld.	—	40
11	Relatio de statu Parochiae 10 péld.	—	40	30	Latin misejegyzék " "	—	40
12	Consignatio conjugum in divortio viventium " "	—	40	31	Párbér napló " "	10 iv	40
13	Consignatio illorum, qui religionem mutarunt " "	—	40	32	Kötelezvény " "	50 drb	1
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum " "	—	40	33	Gyónó cédula " "	50 drb	2
15	Tabell. conspectus matrimoniorum mere civil. " "	—	20	34	Ésketési bizonyítv. anyakönyvi bejegyzéshez 50 drb	1	—
16	Értesítvény népoktatási intézetekről " "	—	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg) 50 drb	1	—
				35n	" " (német szöveg) 50 drb	1	—
				35b	" " (bunyevác szöveg) 50 drb	1	—
				36	Jegyesek anyakönyve (merített papir) ivenként	—	08
				37	Hirdetési bizonyítvány " "	50 drb	1

Ki nyomtatvány-szükségleteit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.

Szabadka, 1908 március 1.

A Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat m. sz.
igazgatósága.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.